

ситуація у колективі та інші умови, що впливають на задоволеність й умотивованість викладачів і студентів, впливають на якість освітньої діяльності опосередковано.

Висновки. Отже, на якість освітньої діяльності справляють вплив міжнародні, національні, регіональні й внутрішні сили, серед яких доцільно виділити ті, що безпосередньо беруть участь у перетворенні властивостей об'єкта, тобто чинники впливу, і сили, які впливають на об'єкт опосередковано, – умови забезпечення якості.

На кожну з наведених складових справляють вплив чинники, які стосовно якості освітньої діяльності є умовами. Тобто усі чинники та умови можна представити у вигляді ієрархічної структури, у міру зниження рівня якої послаблюється вплив умов на якість освітньої діяльності.

І, нарешті, на якість результату освітнього процесу впливають такі чинники: взаємодія з роботодавцями (практика, стажування, працевлаштування), а також використання результатів НДР. Ця складова якості формується під впливом усіх перерахованих вище чинників і умов. Однак не всі з них справляють рівноцінний вплив. Саме тому поділ сил впливу на чинники та умови надасть можливість більш об'єктивно оцінювати їх та їхній вплив. До того ж варто зауважити, що оцінка чинників та їхнього впливу повинна проводитися з урахуванням взаємозв'язків у структурі. Кожний чинник повинен оцінюватися в першу чергу з погляду впливу на свій результуючий показник і лише через нього – опосередковано на основний показник – якість вищої освіти.

Список використаних джерел:

1. Гершгорин В.С. Модернизация и проблема качества образования/ Качество образования: достижения, проблемы. Мат. ІУ междунар. науч.-практ. конф. (17-21 апреля 2001 г.). — Новосибирск, 2001. — С. 57-58.
2. Програма економічних реформ на 2010-2014 роки «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава» від 2 червня 2010р. Указ № 273 від 26 лютого 2010 р.
3. Вікторов В. Основні критерії та показники якості освіти // Вища освіта України. – 2006. – № 1. – С. 54-59.
4. Коротков Э. М. Качество образования: формирование, факторы и оценка, управление. – М., 2002. – 84 с.
5. Селезнева Н. А. Качество высшего образования как объект системного исследования. Лекция-доклад. – М.: Исследовательский центр проблем качества подготовки специалистов, 2001. – 79 с.
6. Щеглов П. Качество высшего образования. Риски при подготовке специалистов / П. Щеглов, Н. Никитина // Университетское управление. – 2003. – №1. – С. 48.
7. Андреев В.И. Проблемы, базовые понятия и приоритетные стратегии педагогического мониторинга качества образования // Менеджмент качества современного образования. Приложение №4. — Персонал, 1999. — С. 72-76.
8. Гафорова В. Планирование в системе менеджмент качества вуза // Высшее образование в России. — 2005. – №5. – С.56-59.
9. Ермошенко Б, Порошенко В., Литвинова Т. Система управления качеством // Высшее образование в России. – 2005. – №4. – С.9-14.
10. Житнік Н.В. Концептуальні засади управління якістю професійної підготовки студентів у ВНЗ / Вища освіта України — Додаток 3 (т.6) — 2007 р. — Тематичний випуск “Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору: Моніторинг якості освіти” – С. 81-88.

УДК 331.56.57

МІРОШНИЧЕНКО Т.Є.,
Інститут світової економіки
і міжнародних відносин НАН України,
с.н.с., к.е.н.

МЕХАНІЗМИ ДОСЛІДЖЕННЯ «ЦИРКУЛЯРНОЇ» МІГРАЦІЇ

Анотація. В статті розглянуто механізми дослідження циркулярної міграції, їх вплив на соціально-економічні наслідки, як для країн імпортерів мігрантів, так і для тих держав, що їх приймають.

Ключові слова: міграція, інтеграція, циркулярна міграція, соціально-економічні програми

Аннотация. В статье рассмотрены механизмы исследования циркулярной миграции, их влияние на социально-экономические последствия, как для стран импортеров мигрантов, так и для тех государств, что их принимают.

Ключевые слова: миграция, интеграция, циркулярная миграция, социально-экономические программы

Annotation. *In the article the mechanisms of research of circular migration, their influence, are considered on socio-economic consequences, both for the countries of giving migrates and for those states, that they are accepted.*

Keywords: migration, integration, circular migration, socio-economic programs

Постановка проблеми. Міграція в широкому аспекті вирізняється як соціально-економічне явище, що відрізняється значною мірою інерційності. Вона – один з кращих індикаторів соціально-економічного добробуту суспільства. Невипадково міграцію образно називають не інакше, як «голосуванням населення ногами». У сучасному суспільстві міграційні процеси стали досить поширеним і значущим з соціально-економічної точки зору явищем. У них щорічно беруть участь близько 2-3% жителів земної кулі.

Сучасна міграція стала динамічним і складним явищем, яке пов'язане не лише з соціально-економічними причинами. Частенько цілий комплекс причин визначає бажання і можливість людини назавжди або регулярно переїжджати з одного місця в інше. На формування міграційної поведінки людей і соціальних груп впливають цілий конгломерат чинників: соціально-економічні, політичні, етнічні, релігійні, екологічні, демографічні тощо.

Крім того, що міграція досить складний процес з точки зору визначення причин, вона має дуже істотні соціально-економічні наслідки, як для країн імпортерів мігрантів, так і для держав тих, що їх приймають. Міграція стала одним з важливих джерел формування чисельності населення окремих країн і континентів, робить істотний вплив на пропозицію робочої сили на ринках праці, видозмінює етнічну і вікову структуру населення деяких держав, з нею тісно пов'язані перетікання капіталів і підприємців.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання міграції розглядаються в працях таких вчених, як: Б. Д. Бресва, Т. И. Заславська, В. А. Іонцева, В. Г. Костаков, Л. М. Дробіжева, М. В. Курмана, В.Є. Новицького, В. М. Мойсеєнко, И. Б. Орлової, О. В. Позняка, Т. М. Регента, Н. М. Римашевської, Л. Л. Рибаківського, С. В. Соболевої, А. П. Судоплатова, А. В. Топиліна, И. Г. Ушкалова, Б. С. Хорєва, В. Н. Чапека, Г. С. Вітківської, О. Д. Воробйової, Ж. А. Зайончковської, А. Н. Каменського, Е. С. Красинця, Л. В. Макарової, Е. Лібанової, В. И. Мукомеля, В. И. Переведенцева та ін.

Мета статті. Міграційні процеси істотно змінили і продовжують змінювати етнічний і віковий цenz населення регіонів, країн і цілих континентів. Багато етносів, що ще нещодавно відрізнялися мононаціональним складом населення, стають поліетнічними. У цих умовах, актуальною стає проблема обґрунтування механізму дослідження «циркулярної» міграції, як нової векторної міграційної політики країн Європейського Союзу.

Виклад основного матеріалу. У дослідженні сучасних міграційних процесів дедалі ширше використовується термін «циркулярна міграція». Як процес, вона відбиває посилену зовнішню мобільність людей в умовах глобалізації. Міграція значною мірою втратила свою лінійну спрямованість й дедалі більше набуває циклічного характеру — люди в пошуках кращого життя залишають свою країну, їдуть до іншої, при цьому періодично повертаються, але водночас готові для повторного виїзду.

У межах європейського континенту ця тенденція увиразнилася після розпаду так званого комуністичного блоку в Східній Європі. Він супроводжувався і продовжує супроводжуватися інтенсивними міграційними потоками в бік розвинених держав європейського Заходу, власне, країн Євросоюзу. Масовий в'їзд східноєвропейців на території цих країн у пошуку кращих умов та оплати праці значною мірою сприяв оформленню особливого типу трудової імміграції, що не лише знайшов втілення на законодавчому рівні (як Євросоюзу, так і держав-членів), а й спричинився до виникнення нових понять та інтерпретацій. До них, зокрема, належить циркулярна міграція. Її вирізняє, насамперед, тимчасовий характер і неодмінне повернення на батьківщину. При цьому «повернення» не є механічним наслідком «виїзду», а усвідомленим і конструктивним вибором мігранта: здобувши, крім економічного потенціалу, певний професійний та особистий досвід, мігрант реально спроможний працювати не лише для себе, а й для розвитку власної країни.

Очевидне бажання інституціоналізувати механізм циркулярної міграції вперше спостерігається в Повідомленні Єврокомісії від 16 травня 2007 (СОМ 248) «Циркулярна міграція та партнерство з метою сприяння мобільності між Європейським Союзом і третіми країнами». Такий підхід продиктований реальними проблемами внаслідок посилення міграційного тиску щодо країн ЄС та спрямований передусім на запобігання нелегальній міграції. Принцип інституціоналізованої мобільності дозволяє країнам-членам Євросоюзу ефективніше забезпечувати потреби ринку праці, узгоджуючи між собою «попит і пропозицію» та певні типології робочої сили. «Третім» країнам, до яких на практиці найчастіше зараховують прикордонні та близько розташовані країни Східної та Південної Європи не-члени ЄС, а також країни Південного Середземномор'я, гарантується режим економічного сприяння, наприклад, через моделі регіонального розвитку та децентралізованого співробітництва; крім того, запровадження механізму циркулярної міграції має запобігати негативним наслідкам так званого відтоку «мізків», власне еміграції високопрофесійних фахівців і кваліфікованої робочої сили. При цьому сторони беруть на себе ряд зобов'язань: країни ЄС повинні гарантувати доступ до ринку праці, власне, забезпечити мобільність громадянам «третьох» країн, зокрема, через установлення привілейованих імміграційних квот; країни-донори забезпечують реадмісію своїх громадян по закінченні терміну праці за кордоном, а також зобов'язуються ретельно контролювати свої кордони та протидіяти нелегальній міграції.

Крім «рамкових» рекомендацій Єврокомісії, наразі не існує жодного юридичного документа, який на загальноєвропейському рівні конкретизував би механізм циркулярної міграції. Сьогодні такі документи можливі лише на рівні окремих держав-членів, оскільки ринок праці залишається прерогативою національних законодавств. Крім того, типологія імміграції в кожній із європейських країн має свої особливості, що, по суті, унеможлиблює уніфікований підхід до цієї проблематики. Кожна з країн-членів Євросоюзу на власний розсуд і

з огляду на потреби свого внутрішнього ринку укладає відповідні двосторонні угоди з «третіми» країнами — насамперед, договір про реадмісію та угоди про врегулювання міграційних потоків. Як правило, такі документи укладаються з країнами основного походження міграції. Для прикладу, Італія має такі угоди з Марокко, Єгиптом та Молдовою (готується договір з Тунісом), натомість поки що відсутні будь-які документи у сфері регулювання міграції з Україною. Це незважаючи на те, що більшість країн Євросоюзу приймає найбільшу кількість вихідців з України.

Угоди про врегулювання міграційних потоків, крім установаження привілейованих квот для певних трудових категорій, передбачають обмін інформацією про реальні потреби ринку праці та наявність фахівців, готових до тимчасового виїзду для роботи за кордон; підготовку відповідної бази даних; посилення механізмів добору кваліфікованої робочої сили через створення програм професійної підготовки, вивчення мови країни призначення тощо. На практиці принцип циркулярної міграції означає часткове й вибіркоче відкриття кордонів з боку Євросоюзу для громадян «третіх» країн з одночасним посиленням імміграційного законодавства в окремих європейських країнах.

Існують певні ринкові ніші, де механізм циркулярної міграції давно й масово застосовується безвідносно до рекомендацій Єврокомісії. Мова йде про так звані сезонні роботи, насамперед, у сільському господарстві, готельно-туристичній сфері, значною мірою — в будівництві, де з настанням весняно-літнього сезону значно збільшується попит на робочу силу. Інша категорія, стосовно якої Євросоюз планує широко використати принцип циркулярної міграції, — це якраз фахівці висококваліфіковані. У розвинених європейських країнах існує особливий попит на інженерів, програмістів, дослідників у галузі природничих і точних наук тощо. Як відомо, в 2011 році Євросоюз вводить Синю картку, аналог американської Зеленої картки; інакше кажучи, єдиний дозвіл на проживання й працю для висококваліфікованих іммігрантів.

Синя картка даватиме право на пристойну платню — не менш як три мінімальні зарплати в країні, що приймає на соціальне забезпечення, на возз'єднання з родиною. Для отримання документа потрібні диплом про вищу освіту, щонайменше трирічний стаж роботи за фахом, заява від роботодавця з країни Євросоюзу та довідка про відсутність судимостей. При цьому кожна країна ЄС встановлюватиме свої щорічні квоти на в'їзд іноземних фахівців, залежно від потреб ринку праці, та гарантуватиме першочергове працевлаштування громадянам Євросоюзу, у тому числі серед нових його членів.

Керівництво Євросоюзу серйозно стурбоване тим, що останніми роками в Європу іммігрують в основному некваліфіковані робітники. Чинники планують "відфільтрувати" фахівців низької кваліфікації. За допомогою Blue Card буде можливим притягнути в країни Євросоюзу більше число висококваліфікованих фахівців, в яких Європа так гостро має потребу. За статистичними даними Єврокомісії, в найбільш гостру потребу у фахівцях потребує Німеччина, Італія і Угорщина. У найближчих 20 років ЄС буде потрібно додатково 20 млн. кваліфікованих мігрантів. На даний час у Європі нелегально знаходяться до 8 млн. іноземців 25 відсотків з яких мають потрібну кваліфікацію.

Дослідження показують, що близько 85 відсотків тих, хто шукає роботу в Європі, не мають достатньої освіти і не мають необхідної кваліфікації. При цьому половина мігрантів, що приїжджають в США, має хорошу кваліфікацію. Цю невідповідність, єврокомісар з питань юстиції Франко Фраттіні, вважає тривожною і виступає за зміну ідеології: ЄС повинен не сприймати мігрантів як навантаження, а, навпроти, сприяти напливу кваліфікованої робочої сили. Про це Фраттіні заявив на конференції в Португалії. Для цього Фраттіні і пропонує ввести Blue Card - яка надає іноземцям право на проживання.

За декілька днів до зустрічі міністрів юстиції і внутрішніх справ країн ЄС, Фраттіні у загальних рисах змалював те, як Єврокомісія розуміє пристрій таким, що викликає багато суперечок європейської міграційної політики. Великі надії італієць покладає передусім на швидку процедуру для студентів і співробітників, які можуть підтвердити факт прийому на роботу. Той, у кого є хороша освіта, повинен при цьому претендувати на оплату вище мінімального розміру праці в країнах ЄС. При наявності Blue Card особи, що в'їхали в країну дістануть можливість працювати в тій державі, куди вони спочатку в'їхали, від 2 до 3 років. Потім можна буде не лише продовжувати дію карти, але й переїхати в іншу країну ЄС. Конкретні пропозиції відносно майбутнього закону планується розглянути в поточному році.

Започаткування Синьої картки — це перший реальний випадок використання механізму циркулярної міграції в імміграційному законодавстві Євросоюзу.

Дебати навколо міграційної політики ЄС були ініційовані рік тому, міністром внутрішніх справ ФРН Вольфгангом Шойбле. Разом зі своїм тодішнім французьким колегою Ніколя Саркозі, який нині є президентом Франції, Шойбле виступав за введення тимчасового дозволу на міграцію. "Циркулярна міграція" могла б відрегулювати потік мігрантів в Європу і зупинити незаконну міграцію, в один голос стверджували Шойбле і Саркозі. За оцінками Єврокомісії, в Європі на незаконних підставах проживають від 4,5 до 8 млн. іноземців. Загальне число усіх іноземців складає, за різними оцінками, до 18,5 млн. чоловік. Це відповідає практично 4% усього населення ЄС.

Шойбле форсував свої плани по "циркулярній міграції" робочої сили з Африки і східних регіонів, сусідніх з Євросоюзом, під час німецького головування в ЄС. Шойбле і Саркозі чітко сформулювали рамкові умови: дозвіл на проживання і роботу відповідно до потреби в робочій силі строком до 5 років, жорсткі зобов'язання відносно повернення, ніякого переїзду членів сім'ї, ніякого включення в соціальну систему.

З тієї миті єврокомісар Фраттіні зайнявся пошуком нових моделей, які полегшили б економічну міграцію. Наприклад, італієць вже запропонував надавати іноземним робітникам місця в таких областях, як сільське

господарство, туризм, будівництво, на термін від 6 до 8 місяців. Квоти на прийом повинні встановлюватися самими країнами ЄС - аж до "нульової квоти", тобто повної відмови. Передбачено також і тісна співпраця з тими країнами, з яких мігранти прибуватимуть: вони повинні будуть узяти на себе зобов'язання по прийому своїх громадян назад. За це їм будуть запропоновані вищі квоти. Той, хто працевлаштовуватиме робітників без документів, повинен буде розраховувати на великі грошові штрафи і, згідно з проектом, більше не зможе брати участь в загальному конкурсі.

Проте відносно цієї теми в ЄС слід чекати напружених дебатів. Вже один тільки план по "циркулярній міграції" викликав хвилю суперечок в ЄС. У Німеччині піддали критиці той факт, що тим самим на небезпеку наражається право країн ЄС на самовизначення відносно міграції на ринку праці. Ініціатива міністра утворення ФРН Аннетте Шаван по полегшенню кваліфікованого співробітникам процедури в'їзду до Німеччини також привела до жвавих дискусій: це гарантує працедавцеві "дешевший шлях", що дозволяє економити на освіті і підвищенні кваліфікації місцевих техніків і інженерів.

Циркулярну міграцію варто розглядати не як абстрактний принцип, а як дієвий механізм для децентралізованого співробітництва. Одним із прикладів — проект BrainNetWorking (2007—2010), адресований молодим дипломованим фахівцям з України, Молдови та Росії. Вони мали змогу пройти стажування на підприємствах Італії та Іспанії, аби потім заснувати власний бізнес у країнах походження.

Ще один приклад, співробітництво між Італією та Україною — проект «Зміцнення потенціалу органів місцевої влади в Україні щодо покращання міграційної та соціально-освітньої політики на користь дітей, жінок та місцевих громад» 2009—2010 рр. (програми тимчасового працевлаштування українських жінок в Італії).

Наступним але вже не стільки ефективним прикладом можемо навести «Програму для IT-спеціалістів» - працевлаштування в Німеччині.

Передумови: близько 75 000 вакантних не зайнятих місць в секторі комп'ютерних програм і технологій. Програма Німеччини дозволяла наймати до 30.000 професіоналів за межами ЄС. Але існувало обмеження проживання - контракт до 5 років, високі вимоги до кваліфікації попереднього досвіду роботи, з/п і знання німецької мови.

Позитивні моменти цієї програми: короткочасне рішення дозволяє нормально функціонувати цьому сектору до моменту підготовки національних кадрів, що дозволяє зберегти присутність спеціалізованих кампаній в Німеччині.

Але присутні і негативні сторони: програма не дотримала терміни дозволів на проживання. Кваліфіковані місцеві кадри були вимушені конкурувати з нижче оплачуваними іноземцями. Багато кваліфікованих працівників віддали перевагу над німецькою іншим програмам (у США, Канаді) де гарантувалася посвідка на проживання. Як висновок Програма була визнана неефективною і була закрита.

Інший важливий аспект, який треба враховувати при формуванні механізму циркулярної міграції — мовно-культурна та суспільна інтеграція в країні перебування. Невизначеність і тимчасовість, що нерідко затягуються на довгі роки, призводять до того, що мігрант нездатний та, власне, й не намагається подолати «культурного шоку» внаслідок потрапляння в чуже середовище. За твердженнями психологів, він є природною й неминучою реакцією на початкових стадіях міграційного проекту, але згодом неподоланий «культурний шок» може негативним чином вплинути на особистість та ідентичність людини.

У звіті Міжнародної організації міграції за 2010 рік констатується, що загальна кількість мігрантів у результаті економічної кризи не зменшилася. При тому, що багато з них втратили роботу, на батьківщину вони не повернулися. Ймовірно, що зросло число мігрантів, які працюють на випадкових роботах в тіньовій економіці, а оцінити масштаб такого явища важко. Низький процент повернень завдячує тому, що умови вдома, наприклад, рівень безробіття та бідності, можуть бути для мігранта гіршими за умови країни призначення [1].

Нещодавно існував проект з Португалією (між Україною і Португалією існує угода щодо трудової міграції): Мінпраці Португалії направляло до України вакансії, і український центр зайнятості пропонував зареєстрованим на біржі безробітним варіанти роботи. Умова – сезонний графік, циркулярний. В основному українцям пропонували протягом 3-6 місяців збирати ягоди: полуницю, малину. Угода запрацювала, люди почали їздити. Але з приходом кризи уряд Португалії вирішив не продовжувати проект.

Міграція з України має два напрямки: східний (колишні країни СНД) і західний. У західному напрямку продовжується "brain drain" (відтік мізків). Це зазвичай фахівці з вищою освітою, їх не так багато, порівняно з некваліфікованими мігрантами, але цих людей ми втрачаємо, бо вони влаштовуються за своєю спеціальністю за кордоном і не повертаються. Ті хто їде на Схід, переважно їдуть у Росію, адже там в основному українці працюють на будівництві.

Якщо порівнювати українську міграцію до Європи та Америки, то Америка є більш привабливою. Америка має довгі традиції країни емігрантів, вона є більш відкритою і ліберальною у законодавстві, ніж Європа.

За словами багатьох експертів, таких як Е.Лібанової, О.Позняка, європейська «блакитна карта» не може конкурувати з американською "зеленою картою". Попри це, Європа залишається основним центром міграції для українців [3, с. 55].

Географія країн кардинально не змінилася. Найбільша частина наших мігрантів йдуть до так званого "золотого трикутника" – Іспанія, Італія, Португалія, їдуть також на сезонні роботи до Польщі, Чехії, частина – до США і Канади. Навіть під час кризи була надія на «циркулярну» міграцію, але у зв'язку з політичною ситуацією в країні – надії не виправдалися. Ніхто не бере до уваги, а покоління наших сучасних школярів і

студентів – це напівсироти при живих батьках, соціальні сироти. Батьки по закордонах на заробітках, а дітям, хоча і забезпеченим фінансово, бракує спілкування, виховання, багатьох людських речей. Чим це відгукнеться для нашої держави через десятиріччя – ще не відомо.

Представництво МОМ в Україні у рамках співробітництва з італійським урядом провело дослідження серед дітей мігрантів, які живуть в Україні, чи планують батьки повернутися? Діти відповідають, що поки не планують, бо родина втратить джерело фінансування. Мігранти намагаються якомога довше там просидіти, назбирати грошей. Люди вже пенсійного віку, які вважають, що вони свій борг перед родиною виконали, грошей заробили, повертаються, і на зароблені кошти, якщо діти вже отримали вищу освіту, намагаються відкрити якусь власну справу, із змінами в суспільному житті багато хто вже втратив надію на краще життя на батьківщині, тому поняття «циркулярної міграції» стає все більш недосажним..

Серед потенційних мігрантів, за нашим дослідженням, планує залишитися невеликий відсоток респондентів. Але якщо подивимося практику попередньої міграції, то українці їхали до Європи чи Америки і планували за пару років підзаробити і повертатися. Але пройшло 10 років, і мало хто повернувся. Те, що респонденти бачать своє майбутнє з Україною, – це ще не факт, що так і станеться.

Висновки. Отже, інтеграція трудових мігрантів у країні нового перебування та їхня реінтеграція після повернення на батьківщину — це складна й багаторівнева проблематика, що потребує ретельного вивчення, особливо в контексті нового явища циркулярної міграції. В іншому випадку «подвійна» присутність мігрантів (у країні походження й у країні перебування), яку захоплено обстоюють прихильники циркулярної міграції, ризикує обернутися для численної групи людей відсутністю й вилученістю з будь-якого контексту.

Список використаних джерел:

1. Міжнародна організація міграції. [електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.iom.org.ua/>
2. Бурік М. Стан і тенденції розвитку освіти України в умовах глобалізації.//М.Бурік К.: “Четверта хвиля”, 2007. – 48с.
3. Зовнішні трудові міграції населення України / За наук. ред. Лібанової Е., Позняка О. – К.: РВПС України, 2002. – 56 с.
4. Конечна Й. Йшли на захід...Про міграційні плани українців. Українська трудова міграція у контексті змін сучасного світу / Й.Конечна // Економічний часопис: науковий журнал. – Львів, 2005.– № 11.– С.34-37.

УДК 338.1

ПУНЬКО Б.М.,
ЛНУВМ та БТ імені С.З. Гжицького,
в.о. професора кафедри менеджменту
зовнішньоекономічної діяльності,
д.е.н., с.н.с.

СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ В ГЛОБАЛЬНОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Анотація. Сформульовано організаційно-інституційний механізм та схематично інтерпретовано об'єктно-факторний алгоритм вибудовування економічної стратегії українського уряду щодо виконання завдань розвитку національної економіки. Узагальнено та систематизовано наявну "науково-програмну творчість" з піднятої проблеми: сформульовано головні фактори глобального середовища та чинники, які можуть визначати стратегію національної економіки України; виділено головні стратегічні фактори розвитку національної економіки України з урахуванням їх ефективної адаптації до глобального економічного середовища. На цій основі приведено категоріальний перелік ключових стратегічних завдань розвитку національної економіки в глобальному середовищі.

Ключові слова: організаційно-інституційний механізм, об'єктно-факторний алгоритм, економічна стратегія українського уряду, головні стратегічні фактори та завдання розвитку, національна економіка.

Аннотация. Сформулировано организационно-институционный механизм и схематически интерпретировано объектно-факторный алгоритм выстраивания экономической стратегии украинского правительства относительно выполнения заданных развития национальной экономики. Обобщенно и систематизирован имеется научно "программную творчество" по поднятой проблеме: сформулированы главные факторы глобальной среды и факторы, которые могут определять стратегию национальной экономики Украины; выделены главные стратегические факторы развития национальной экономики Украины с учетом их эффективной адаптации к глобальной экономической среде. На этой основе приведен категориальный перечень ключевых стратегических заданий развитию национальной экономики в глобальной среде.